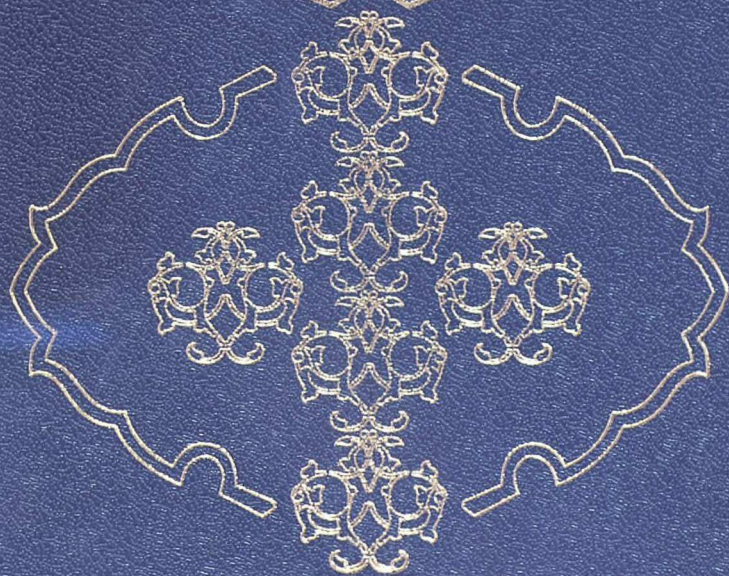

Әскербек
РАХЫМБЕКҰЛЫ

ЖЫРАУЛАР

Әскербек
РАХЫМБЕКҰЛЫ

ЖЫРАУЛАР

Қазан-Октябрь, 2006

ISBN 9965-9248-5-1

*Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитетінің бағдарламасы
бойынша шығарылып отыр*

Рахымбекұлы Ә.

Р 24 Жыраулар. Өлеңдер, элегиялық дастан және жыр-роман. — Алматы: «Қайнар» баспасы, 2006. — 176 бет.

ISBN 9965-9748-6-1

Белгілі ақының бұл жинағына оның жастық шак, махаббат, туған ауыл тақырыбына арналған лирикалық өлеңдері топтастырылған. Бұл өлеңдердің дені кезінде республикалық басылымдар бетінде жарияланып, оқырман ықыласына ие болған.

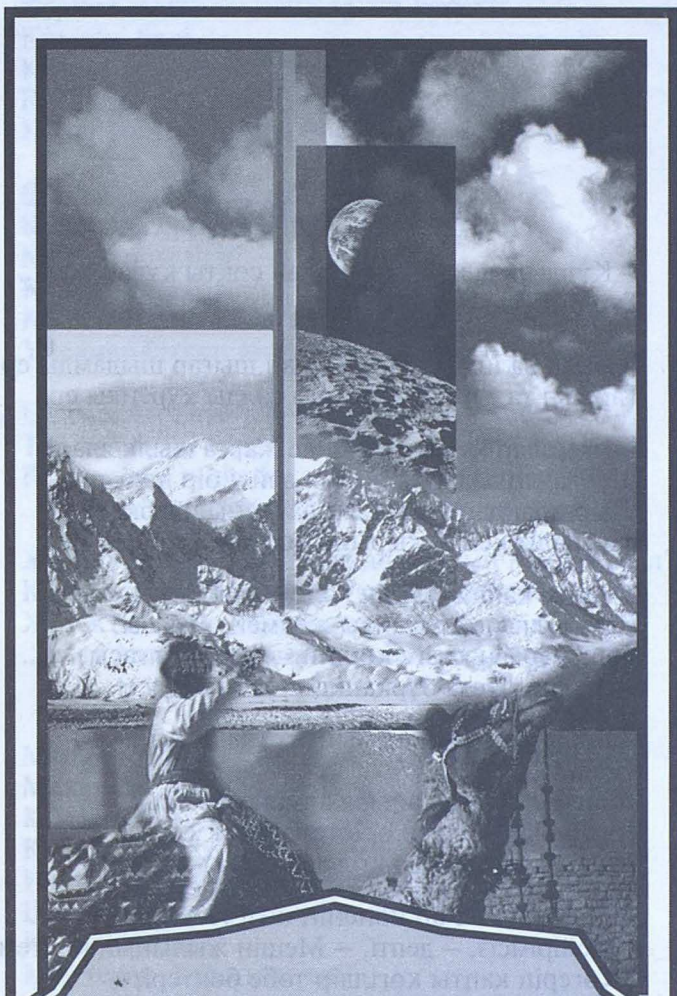
Р 4702250202
403(05)-06

ББК 84 Қаз 7-5

ISBN 9965-9748-6-1

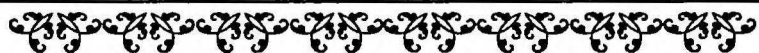
© Рахымбекұлы Ә., 2006
© «Қайнар» баспасы, 2006

БІРІНШІ БӨЛІМ

Мешін жылы

Элегия-дастан

1. ЖЫР БАСТАУЫ

– Құлдыр да құлдыр қуалай соқты құлан жел...
Түндікті тартып,
Белдеуді басты бұранбел.
Шыдай да шыдай ширыққан шығар шыдамды ер,
Тарпып та тұрған тарланға салды құранды ер.

Қасқырлар қуып жеткенде жарға жылқылар,
Шұбырындыдан бөлінген дейді бір шұбар.
Шырғаландарда шыбын да жаны шырқырар,
Шұбарды кейін жырына қосқан жыршылар...

Ілмекке қайдан ілініп қалған бұйдасы?
Төре түліктің шулайды желмен шудасы.
Көш жерден көзге көрініп таудай тұлғасы,
Боранды қыста бұрқаққа түскен бурасы.

Малшы мен жалшы мыңғыртқан Ала,
Құланы!..
Мәңгіріп қалған айыра алмай мынаны:
Жасқанып желден өрістен отар құлады,
Жаңғыртып жатыр қолдағы қозы-лағы...

...Өткенді еске ап көненің көзі Көкбөрі:
– Мейірімсіз, – депті, – Мешін жылының көктемі...
...Көгеріп қапты көгілдір төбе бөктері,
Көрер ма екен көк періштелер көктегі?..

* * *

Өтпелі дүние-ай,
Өтпелі дүние-ай,
Өтпелі!..
Бір мүшел жасың бір қайыруға жетпеді.

...Мешіннің жылы белеңнен бері беттеді,
Көкбөрі шалдың келген бе қайтып көктемі?..
Керіліп самал соқпайды неге кеңістен?!
Көмескі бәрі,
Көзіме шықты теріскен...
Қайырып салсаң қара үзіп кетер желіспен,
Көкала айғыр қолды боп кетті өрістен.

Есалаң дауыл соқты кеп содан еңістен,
Құйынды қуып егінші қайтқан егістен...
Келіскен не бар?
Келіскен не бар?
Келіскен?!
Үйелмен біткен үмітін үзген жемістен.

Бозбала ек онда тай-құлындайын тебіскен,
Телегей суын терлеп те келіп тел ішкен...
Балдырдың гүлін бақалар шулап бөліскен...
...Көңілсіз көктем жазбенен жылап көріскен.

Жазың да қайдан жарылқай қойсын Мешін жыл?..
Күнгейде өскен көлеңке қуып көшіп жүр.
Жетектеп ұлын теруде тезек жесір бір...
...Еске алсақ соны елендермісің есіл жыр?..

* * *

Мешіннің жазы,
Мешіннің қысы,
Көктемі!
Қанша рет келіп,
Қайрылып қанша кетпеді?..
Шыңылтыр қыстың шешілген шақта шекпені,
Көктемі келіп,
Көк терек қайта көктеді.

Биылғы көктем,
Биылғы көктем,
Биылғы!..
Қуып та тастап құлдырандаған құйынды,
Бұйралау бұлттан бұрқырап нөсер құйылды...
Жауқазын қырда қиғаштап қасын қиылды.

Көкала үйрек көгілдір көлде көсілген,
Айдында аппақ ағарып аққу шешінген.
Екінді кезде еркелеп самал есілген,
Ерке де көктем,
Кетерсің қалай есімнен?!

Несі кем мұның?
Несі кем мұның пейіштен?!
Келдің бе көктем?
Келдің бе көкем?
Періштем!..
Барамын балқып кезінді көріп келіскен,
Бауырым менің жаратылмаған беріштен.

Мамырда маңып,
Мамырлап жатқан мекенсің,
Мекенім менің кеудемде мәңгі кетерсің.
Жамылып желек жазыңды күткен жекенсің...
Айналайын-ай,
Айнып та кетпес па екенсің?!

2. ҒАЛИЯ

Армандай сезім,
Армандай кезім,
Армандай!
Қалдырдың қайран жамырап жазға жалғанбай.
Шаршатар шақтың шалығы келіп шалғандай,
Қайратым қайда?
Қанатым неге талғандай?..

Қалғандай қирап құмыра түсіп қолдағы,
Кеткендей тарап туашақ жырдың толғағы.
Түсімде сені торала бұлт кеп торлады...
Ғалия-ай,
Ғален, жат жерде жолың болмады.

Жадымда бәрі:
Жадыра жазда жаралдың,
Түлкідей түлеп,
Тотыдай толқып таралдың.
Ұядан ұштың жасалып жолың,
Жоралғың...

Қой жылы кетіп...
Мешінде қайта оралдың.

Оралдың екен,
Оралдың екен несіне?!
Бұлағай жұрттан бұйырмады ма несібе?
Елеңдеп жүріп ермедің ба екен көшіне?..
...Шерімді кімге шығарар екем шешіле?..

Айдынға бардым,
Аландай бердім ағынға,
Шағылға шығып,
Сырымды шерттім сағымға...
Шалдыққан шабыт қалады қайдан бабында?..
Ауырлау болды-ау алпыстан асқан шағымда.

* * *

Қосыла алмай қалдым-ау, қалқам, қауымға,
Ақыл мен естен айрылғандаймын сауымда...
...Дәмелі әжең дәм-тұзын әкеп дауылда,
Алты айлығыңда әкеткен сені ауылға.

Кемпірдің исі кеудеңе сінді киідей,
Киесі қайда кетті екен сені сүйемей?..
Күн кешудемін киімге түскен күйедей,
Үйелменімде үйеледім ғой түйедей.

Шырайлы шақта шырқауға біткен шынардай,
Шырмалдың ба екен шырғалаңдардан шыға алмай?..
Шырқырап жаным ширатыламын шұбардай,
Уысымдағы ұл-қыздың мұңын ұға алмай...

Шыдап-ақ жүрмін,
Шыдашы сен де, шырағым,
Мұнар да мұнар мұңыңды, мүмкін, ұғамын...
Шибөрі шендес шіркіннің жаққан шырағын,
Құлқыны құрсын құдағи менен құданың.

Түңілдім түстен,
Түсімде аттан құладым...
Қиналған кезде қиыннан жырды құрадым.
Құлыным, күнде шулайтын шығар құлағың,
Әжеңнен қалған қайда екен, қалқам, тұмарың?..

* * *

Тұңғышым еді,
Анамның аппақ гүлі еді:
Жабырқай қалса жараланатын жүрегі,
Жадырай түссе жазғанның кірер реңі...
Үнемі солай,
Үстінде соның тілегі...

Түстікте туып,
Топырағында түледі.
Арқа да жаққа ұзатып салған Сыр елі.
Теріскей бетке түстіктен түскен нұр еді,
Қалыңдық жайын қаймана қайдан біледі?..

Барғанда жері алағайдағы-бұлағай,
Бұлағайларда жүрді ме екен жыламай?..
Алдынан шығып қарсы алсын қайдан құдағай,
Қазақы қалпы қалған да шығар ұнамай.

Кербездеу күйеу жорғаға мініп жайқалды,
Қолбала құсын көктемде кері қайтарды...
Мінезді мекен байлап та сауған байталды,
Шап-шағын отау қалайша ғана шайқалды?..

Тағдырды талай талқыға салып байқаған,
Жалғанға мынау жауапты қалай қайтарам?..
Қызыма қайран ақылды қайдан айта алам?..
Ұядан ұзап ұша алар ма екен қайтадан?..

* * *

Үндесей, қалқам,
Отырсың неге үндемей?
Думанда мынау дауысың шықпай,
Дым демей.
Түңілдің несін түсіп те қалған түймедей,
Жетегі кетіп,
Жете алмай қалған күймедей.

Тойхана саған тойхана емес,
Түрмедей!
Шегіншектедің шет елден келген кірмедей...
Жауыннан кейін жанданбас жалын үрлемей,
Үміттің отын өшіріп алып жүрмегей.

Шыдарсың енді,
Шыдарсың енді,
Шыдарсың!..
Шыдамың жетпей қалғанда, жаным, жыларсың.
Сары уайымға салына көрме – сынарсың,
Жабығып жалғыз құлази берме – құларсың.

Сергелдең болып,
Сенделген жалғыз сен бе екен?..
Ұшағы келіп,
Ұшып кеткендер кемде-кем.
Жүдеген жүйрік жетігіп кетер – жемдесең,
Елтіген сезім есін де жияр – емдесең.

Кезінде кімнен кетпеді дейсің қателік,
Қателескендер жаяулап қалған аты өліп.
Бақ құсын саған сыйласам деп ем әкеліп...
Сырымды қалай жеткізер екем әкелік?..

* * *

Жасыңа жетпей,
Жасыңа жетпей,
Жасыңа!..
Айналайын-ай!
Ақ түскені ме шашыңа?
Жайсыз кез өтер,
Жазың да жетер,
Жасыма!..
Қайтайық, қалқам, анаңның барып басына.
Жатыр-ау анаң майсаны мынау жамылып,
Желкені биік жер бесігіне таңылып...
...Кейуанам-ай!..
Келіп тұр қызың жабығып,
Сен жоқта, жаным, жүрміз-ау жиі жаңылып.
Мәңгіріп қалдық,
Мәңгіріп қалдық,
Мәңгіріп!..
Кеткенде өзің мекенге мынау мәңгілік.
Сен жатқан жаққа қараймыз көзді талдырып,
Жеті қат жерден жететіндейін жаңғырық.

Қалдырдың маған екі қыз,
Екі ер баланы.
Талпынып жетер тағдырдың тартса таланы.
Қайырлы болсын деуменен келем қадамы...
Шамалаушы ең ғой,
Шаруаға шарқым шамалы.
Шүкір ғой, шүкір...
Немерелер бар ата дер,
Отағасыңның алпыс жылдығын атады ел...
Жарқыным,
Енді қызыңа мынау бата бер...
Келерміз кейін,
Жерұйығыңда жете бер...

3. ӘДІЛХАН

Еңсесі биік ежелгі достың бірі едің,
Жерорта жаста жүйріктей қайта түледің.
Кейінгі кезде келмей жүр неге реңің?
Ақынжандым-ай,
Ауырмайды ма жүрегің?!

Бозбала кезде бозаңда жүрдік ізге еріп,
Қырмызы әлем қызықтыратын қыз-көрік.
Керенау кезең берді ме бірақ бізге ерік?!

Теңіздей терең телегейлерде жүзбедік.
Ілгеріледік,
Үмітімізді үзбедік...
Жазымыз өтсе,
Жарылқайтындай күз келіп.
Жылуын жаздың көркінен күздің іздедік,
Жасқа да жеттік қыз алысатын,
Қыз беріп.
Күз келе жатыр,
Күз келе жатыр,
Күз келер...
Сары ала тандар салқынын салар,
Сыз берер.
Дүбірлі дүние,
Қызығың қайда біз көрер?!

Бірдеңе осы күтеді ме екен бізден ел?..

Сезесің нені?
Көңілің неге толмайды?!
Сезімнің гүлі солып та қалса сол қайғы...
Қоштасып жазбен тоғайда бұлбұл толғайды,
Мешіннің күзі мәуелі маусым болғай-ды.

* * *

Дүлейді көрдік...
Дүрмекке ердік достасып,
Қозы қайырған қойшыдай жүрміз қостасып.
Жағада сонда жазбенен тұрдық қоштасып...
...Құшағын жазбай барады қайда қос ғашық?..
...Жас шақ-ай шіркін!
Қағып та қанат ұшқанбыз,
Қайырда анау қайырып қызды күшқанбыз...
Мекенге мынау оралды ма екен ұшқан құс?
Қай жерде қазір жүр екен біздер күшқан қыз?..
Сонау бір кезді шығарсың сен де сағынған,
Жоқ іздеп кетіп,
Жоғалып қайта табылған.
Жалынды жастық арынын көріп ағыннан,
Шырайлы күзге шағымыз ба екен шағынған.
Байқасақ, достым, барады-ау өтіп жазымыз,
Жазымыз өтсе – жүреді кімге назымыз?
Жылымық жаққа қайтар ма қайран қазымыз?..
Түлкіні қайдан түсірсін енді тазымыз.

Қимайтын күндер біздерге қазір қияндай,
Қиянда қалған жас шақты жүрміз қия алмай...
Есімде қапты сондағы сөзің мынандай:
– Кететін жаққа кетсек қой, шіркін, ұялмай...

* * *

Жағада жайсаң шабытты шақта сырласқан,
Төмендеп келіп,
Төбеден төніп тұрды аспан.
Сәтіміз екен соңғы рет сонда сырды ашқан...
Құландай құлап,
Қалдың ғой, достым, тұрмастан.

Қажытты ма екен мимырттау тірлік миыңды?
Құдай-ау,
Қалай миыңа қаның құйылды?!
Тереңге тартқан тамырың қалай қиылды?
Тасқынды судай тағдырың қалай тыйылды?..

Қиналып тұрмын,
Қиналып тұрмын,
Қиналам!..
Досым мен жырым —
Дүнием еді жинаған.
Қаралы қауым қазаға сені қимаған,
Қызыңды қалай жұбатам жанын қинаған?

Көздің де жасын көрмейді ме екен көктегі?!
Өзектіге сын өмір мен өлім өткелі.
Алпыс жыл ғұмыр айналымға да жетпеді,
Кемеңе мініп,
Келмеске тұрсың кеткелі.

Ұлтанды ұлы қара шал,
Қара кемпірдің!..
Жетпіске жетпей желкенді кеме келтірдің.
Құрдасым-айлап құлазитындай кей құрбың,
Жүрегім жылап,
Жырымды оқып мен тұрдым.

* * *

— Әділхан!
Кеткенің бе?
Кеткенің бе?!
Атар таң,
Көрер күнді көп дедің бе?..
Алпысқа алып ұшып жеткенінде,
Ата-анаң жатқан жаққа беттедің бе?..

Кешегі кемел кезде —
Көктемінде!
Көк сұңқар секілдендің көк төрінде...
Көп пе еді өкінішің өткенінде?
Жеріңе жетем деген жетпедің бе?!
Кеудеңнен кеткен ұшып кептерің бе?..

Жан едің ғой жазғы тандай жайрандаған,
Қырандай қарымыңа қайран қалам...
Қайырда қаяздаймын қайрандаған,
Қарымды қайран досты қайдан табам?!

Жегілдің жебірейіл жетегіне,
Жетерсің жер асты елі —
Мекеніңе!
Не дейсің келмес жаққа кетерінде?
Не дейсің мұң жамылған мекеніңе?
Не дейсің немерелі некеліңе?..

Не дейсің ағайынға ағылысқан?
Сапарға сайлап сені сабылысқан...
Жаратқан жарылқасын жаңылыссаң,
Қайтейік,
Қабыл алсын Қабірстан...
Сары дала секілденіп сағым ұшқан,
Сені аңсап сарғаярмын сағыныштан...
Бақұл бол!
Бақұл бол!..

* * *

Бұндайда өлең оқыды екен бұрын кім?!
Жүйесі босап,
Жүйкесі тозды жырымның...
Бұрынғылардың барған жағына бұрылдың,
Ботадай боздап жұртыңда қалды бұрымдың.

Құтылар кім бар қу ажал салса құрығын?!
Құрық тигендей мәңгіріп миы жүр ұлың.
Сүткенже қызың жұлмалап жатыр тұлымын,
Жылап та жетті жырақта жүрген құлының...
Қаралы жиын,
Қаралы жиын,
Қаралы!..
Қаралы қауым тал түске тақау тарады.
Қош-қошын айтып,
Қоштасып бәрі барады...
Жабырқап жаны,
Жаутандап қалды жаралы.

Баратын жердің бағамын, достым, байқармыз,
Қабірстанға қалдырып сені қайтармыз...
Қазанға қарай қарайлауменен қайтар құс,
Қарайлап қалған құстардан сәлем айтармыз...

Өкініш пенен өксікке толып өзегім,
Жағалап жүрмін өмірдің өршіл өзенін.
Кемелер келер кемерді кейде кеземін,
Жақындап қалған жоқ па екен менің кезегім?..

4. ЖҰМАБЕК

Сең соққандайын қалғансың қалай сенделіп?
Қалаға келіп,
Қайтсаңшы еді емделіп.
Демейтін кім бар деміккен кезде дем беріп?
Дертінді қалай ауырсам екен тең бөліп?!

Жанды дерт, інім, кетпеген жүре жөнделіп,
Пейілім кең деп жасауға болмас пенделік...
Шылауыңа ерген шырайы шықты шелденіп,
Жетімек құлын жетегінде жүр жемделіп.

Қиындау кезде қисынын тауып құраған,
Қунақы қалпың ұжымдағыға ұнаған...
Құлыншақтайын құлдырап жүрсең қуанам,
Қуанып қанша жүр еді дейсің бұл ағаң...

Шабатын шақта шалғынның жүзін шаң қылып,
Шаңырағына шалымның кеткем қалдырып...
Қайратың қашып,
Шыққанда қырға шалдығып,
Шарасыз дертке алдың ба екен шалдырып?..

Сындарлы сәттер салмағын салған,
Сынаған!..
Сендей-ақ болар қиыннан қыңбай шыдаған.
Көрмейін, інім, кезінді аттан құлаған,
Алақан жайып Алладан соны сұрағам.

* * *

Дауылпаз құстай дауысы сіңген далаға,
Жарасар еді-ау жаңғыртып жатсаң жағада...
Қайырып сені әкелдік әрең қалаға,
Жетектеп жүріп жеткіздік ауруханаға.

Асқынған ауру айықпас, дейді, арымай,
Дәрінің күші дәрегейіне дарымай.
Сыбағаң сені сары ала сорпа,
Сары май...
Сары майынды сағындың ба екен, нарым-ай!..

Дененде сенің жатқандай жүріп дүрбелең,
Кекті кесел ме кендір жіптейін күрмеген?..
Байсалды қалпың кісідей көңіл бірлеген,
Мен жүрмін жүдеп тұтқындай қашқан түрмеден.

Емендей едің,
Елегендейсің ем күшін,
Көшкенше дертің көнесің-дағы, көнгішім.
Көрмеген нені кереге кеуде,
Кең пішім?!
Сауығарыңа сенімдімісің, сенгішім?..

Жаутандап жүрміз күткендей күннің райын,
Ауыл мен қала арасында жүр жұбайың.
Ақсарбас атап:
— Қолдасын, — дейді, — Құдайым!..
Ақылды келін айтқаның келсін ылайым.

* * *

Ауымай қалған ағындап ұшқан жебеден,
Алдыңнан шықты аталап үш-төрт немерең.
Не деген бақыт!
Не деген бақыт!!!
Не деген!!!
Періштелер ме пейіштен келіп жебеген??
Түтіні түзу,
Ұйыған сүттей үйелмен,

Үлкен мен кіші біріне-бірі сүйенген.
Нәпақа бөлген нағашыменен,
Жиенмен —
Шаңырағы шалдың, айналдым сенің киеннен!

Қартым-ай қайран,
Ақырын күткен Алладан!..
Қанағат қылған:
Кем беріп,
Артық алмаған.
Жетпеген жерде жеңінен жырттып жалғаған,
Жесірлер менен жетімнен жырып қалмаған.

Атаның жолын айнытпай өзің жалғаған,
Қараша үйге қазақсың құлып салмаған.
Қазаның қаңсып,
Төсегің тұйықталмаған...
Тұсалып тайың,
Құлының құрықталмаған...

Ұлытау жақтан жатқандай бабаң ұрандап...
Айдында ағаң аққуын жырдың жүр аулап.
Жағада ұлың қайырған жылқы құраулап...
...Ата-анамыз түсті ме екен бір аунап?..

* * *

Бәйгеге қосып бастықпай жүрген буданды,
Дүние-ай шіркін, дүркіретпедім думанды...
Талансыз тағдыр,
Бермедің неге бұйданды?..
Көзімнің алды бұлдыр да бұлдыр буланды.

Не болды маған?!
Бара ма басым айналып?
Қайран да тілім қалғандаймысың байланып?!
Салауат айтты келген де кісі сайланып:
— Берік бол! — дейді. — Бауырың кетті ай бағып...

Есім дұрыс па?!
Естідің нені құлағым?!

Тұманданып тұр,
Тұтылғаны ма мына күн?..
Құладың қалай?
Жұмаш-ай, қалай құладың?!
Құлап та жатқан теректі құшып жыладым.

Дария тасып,
Секілді маған сең өткен...
Келмеске жүріп кеткенің қалай кенеттен?!
Жалған-ай, жалған!
Бір демді артық,
Кем еткен...
Деміккен кезде жібермедім-ау демеп мен.

Таңсәрі тұста таусылған дейді тынысың,
Жаралы жүрек тоқтатқан дейді жұмысың...
Қуарған ажал,
Құлқының сенің құрысың!..
Алдың ба, Алла, ақынның жалғыз інісін?!

* * *

Жаратушым-ай,
Қаһарыңнан қалдым жасқанып!..
Басқаша өмір кеткендей маған басталып.
Қарайып қаным,
Қайғымды жатам жастанып,
Жан-жағым қазір қалғандай жалаңаштанып.

Шабылған шөптей ілінді інім шалғыға,
Ағасын неге салмады екен алдына...
Қаға да қаға қанаты әлде талды ма?
Қайырсыз қыстың қаһары әлде шалды ма?..

Желтоқсан жетіп,
Қысқандай кәрі қыс келіп,
Өлесі өліп,
Тірілер жүрміз тістеніп...
...Жұмаш-ай, Жұмаш!
Ішікті шешіп ішке еніп,
Соғымның етін соғушы ек-ау түстеніп...

Жүйкеге суық тиген бе жүрмін жөтеліп,
Жөтелге қазір кеткендей жұрттың еті өліп.
Өлімнің жолы жатар ғой, Жұмаш, өтеліп...
Көрге де сені саламын деп пе ем көтеріп...

Серіктерің де сезгендей тағдыр соққысын,
Оқытты дұға тұстасың сойып тоқтысын...

Сұраман сенен:

Ашпысың?

Әлде тоқпысың?..

Тоң қатқан жерде тоңып та жатқан
жоқпысың?..

5. ЖЫР СОҢЫ

Жұртым-ай,
Жырға қолды созғаныңда,
Мұңайып,
Қайғыңызды қозғадым ба?..
Қайран күш қалмағандай қозғалуға,
Енді қайда барамын озғанымда?..

Қара өлең қаруы ғой жыршылардың,
Қарманып қаруымды жыр шығардым.
Мұндайда тағат тауып,
Тыншыған кім?!
Шерімді шығармасам тұншығармын.
Қаңтарда қақап тұрған көсілді кім?!
Өлара өлеңімнің өшірме үнін.
Мейрімсіз болғандайсың Мешін жылым,
Жүктедің жетім менен жесір мұңын.

Жанынан табыламын жылағанда,
Демеймін сүрінгенде,
Құлағанда!..
Сәлемін жеткіземін сұрағанға,
Ауырлау емес пе бұл бір адамға?..

Ізгілік қолдан келсе іркеді кім?!
Баратын бағытымды сілтеді күн...
Бұл күнде бір әулеттің үлкенімін,
Көзімді мен жыласам сүртеді кім?..

* * *

Оқырман!
Болар ма деп бір қайтарым,
Ақының араңызда жүр, байқағын.
Базарға бірге барып,
Бір қайтамын...
Сырымды саған айтпай,
Кімге айтамын?!

Келемін күре жолда күреңменен,
Түгім жоқ тіршілікте түгендеген.
Талансыз талабымнан түк өнбеген,
Жырды да жүріңкіреп жүгендегем.

Жолыма қарайласам жүріп өткен,
Жан-жағым бірінен соң бірі кеткен.
Кезім көп күңіренген,
Күдік еткен!..
Кей-кейде кісідеймін күні жеткен.

Білсеңіз,
Бірі емеспін былайғының,
Мен кетсем, құндыздай жыр құрайды кім?!
Шырайын шығара алмай шырайлының,
Жырымдап жүргендер көп жыр айдынын...

Түнеріп жүре бермей түтіндейін,
Бүлінген бауырымды бүтіндейін.
Бірдеңе бітірейін,
Бітірмейін...
Шарт сынар шама қайда?!
Шүкір дейін...

Оқырмын!
Мұнды қозғап Мешін¹ жылғы,
Егілген ақыныңыз есін жиды.
Жылатып жесір өлең,
Жетім жырды,
Мешін жыл беласарға бетін бұрды.

Мешін жыл!
Келгеніңше бір айналып,
Шалқыр ма шаңырағым шырайланып?..
Қарасы қара көздің лайланып,
Кетпегей шіркін тірлік шыр айналып.

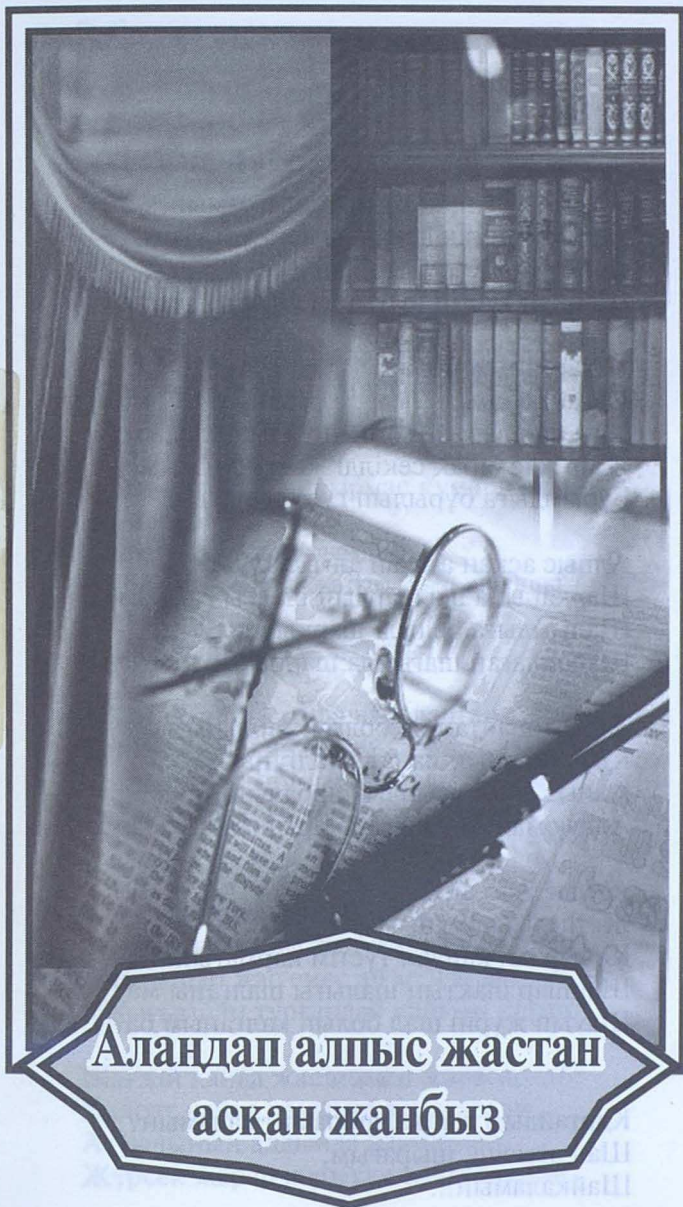
Болашақ болжам қандай білдіреді?
Желпініп жерұйықта кім жүреді?..
...Аспанда ай жымыып,
Күн күледі,
Жуасып жұлдыздар көз ілдіреді!..

Жеріме тағы да бір Жыл келеді,
Табиғат танымастай түрге енеді..
Жетіліп жетім-жесір кімге ереді?..
Жаңа жыл,
Жабыркатып жүрме мені.

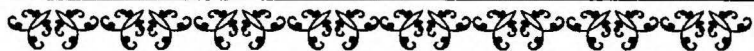
Болғайсың Тауық жылы —
Тамаша жыл!
Тілегім —
Таңғажайып тараса нұр!..
Қуантшы құдай үшін балаша бір,
Төгілтіп жазайыншы Тамаша жыр!..

¹ 2004 жылғы мешін жылы.

ЕКІНШІ БӨЛІМ

**Алаңдап алпыс жастан
асқан жанбыз**

Алпыстамын, ағайын, алпыстамын,
Алпыс жастан асқанды алға ұстадым.
Қояр емес құрығыр қан қысқанын,
Шаңқай түстің шағында шалға ұқсадым.

Ұлғайғаным болар,
Ұлғайғаным!
Ұлы бол деп ұлтыңның ұлды ойладым...
Жап-жас бірақ секілді жыр жинағым,
Бұрымдыға бұрылып гүл байладым.

Алпыс асқан ағадан алғыс алдым,
Шалқарына шалдардың шалғы салдым.
Шалымдыға белгілі шарқы шалдың,
Шабандаған шағында шарпысар кім?!

Тартыншақтап не болған тарланыма?
Қыранымның қанаты талғаны ма?..
Алпыс асып асылдық арбалыға,
Алдырмайтын жігіт ек арланыңа.

Алпыс жас-ай!
Жетпедім арманыма,
Қайырлап қайдан түстім қармағыңа?..
Шаршар шақтың шалығы шалғаны ма?
Шауып жүріп шал болып қалғаным ба?..

* * *

Қартайдым деп қалайша айта аламын?
Шал демеші, шырағым,
Шайқаламын!..